

Biserica și Școala

Foaie bisericească școlastică, literară și economică.

Apare odată în săptămână: DUMINECA.

PREȚUL ABONAMENTULUI.

Pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 10 cor. — pe 1/2 an 5 cor.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 14 fr.: pe jumătate an 7 fr.

PREȚUL INSERTIUNILOR :

Pentru publicațiunile de trei ori ce conțin
cam 150 cuvinte 6 cor.; până la 200 cuvinte
8 cor.; și mai sus 10 cor. v. a.

Correspondențele să se adreseze Redacțiunii

„BISERICA și ȘCOALA“

Ear banii de prenumerațiune a
TIPOGRAFIA DIECESANA în ARAD.

Nr. 3961/1905.

Examenul de cvalificațiune preotească cu candidații la preoție din dieceza Aradului, prescriș prin Statutul-Organic și regulamentul special, se va țineă Luni în 12/25 Septembrie 1905 și zilele următoare la orele 9 ante-amiazi, în sala de ședințe a Conzistorului diecezan gr.-or. român din Arad.

La examen sunt admiși toți acei absolvenți de teologie, cari conform §-ului 8 din Regulamentul special și-au subșternut aici până la 1/14 Septembrie 1905, cererile corăspunzător instruite.

Ioan I. Papp
Episcopul Aradului.

În calea progresului.

Nu de mult s'a discutat în coloanele acestui ziar, în formă polemică, cestiunea pregătirei su-crescenței pentru misiunea pastorală și învățătorească.

S'au indicat atunci greutățile pe cari le întâmpinăm, s'au subliniat neajunsurile provocate de împrejurări, cari împedecă mersul nostru avântat spre progres. Și s'a arătat, cât se poate de palpabil, că din partea forurilor noastre competente se fac toate efortările, pentru a provocă o îmbunătățire a situație.

Era vorbă de faptul, că tinerimea, care vine la institutul nostru, în mare parte nu ar avea pregătirea anterioară necesară, pentru a se putea țineă cu dânsa, pe deoparte, cursari academice, pe

de altă parte, pentru a se putea pregăti o generație de un nivel intelectual corăspunzător cerințelor timpului și înțelegătoare a trebuințelor poporului.

Dacă în trecut de fapt am avut mari greutăți și nemulțumiri în această privință, nu este mai puțin adevărat și putem afirmă hotărât, că astăzi suntem într'un stadiu de real și hotărât progres.

În cursul preparandial, încă din anul trecut, nu s'au mai primit decât elevi absolvenți de școale medii inferioare. Și, har Domnului, s'a prezentat și în trecut și acum, un suficient și bun contingent.

În cursul teologic, sunt astăzi escepție cei fără 8 clase medii, — așa că față de trecut suntem incontestabil în progres, care, fără îndoială, se va menține și se va potența în viitor, după-cum a fost cazul și cu preparandia.

Acest bun augur un trebuie să fie perdut din vedere; din contră el ne umple inima de mângăiere și ne întărește în credința, că dragostea și apropierea tinerimei bine cvalificate de cariera preotească este o pornire sănătoasă, care va aduce cu sine un incalculabil bine pentru cultivarea religioasă și națională a poporului, în viitor. Și avem în această chestiune mulțumirea, că în coloanele acestui ziar întotdeauna am accentuat, adresându-ne tinerimei studioase a neamului nostru, ca să caute întotdeauna apropierea de popor, să caute a-și croi cariere prin cari poate fi mai mult în ajutorul poporului, cariere în cari are să fie aproape sufletește, să se inspire din popor, să ducă, așazicând, o viață comună cu poporul din al cărui sân a eșit, pentru a-l ridică pe acela,

prin învățatură și morală, la desăvârșirea posibilă, pentru a și împlini misiunea de neam.

Vatra părintească o cântă poezii, vetrei părintești se adresează toți oamenii de inimă, îndepărtați prin soartă de dânsa, — la vatra părintească să îndreptăm pe toți cei buni, căci acolo e izvorul de mângăere și de putere.

„Molitivă către Dumnezeu“.

Prea C. Sa părinteie Vasilie Mangra publică în numărul 31 al acestui ziar „doauă manuscrite din secolul XVII și XVIII“.

În manuscriptul din secolul XVIII, „scris de Ioan Popoviciu locuitor în Hodoș din comitatul Aradului“ află, că cuprinde și „molitivă către Dumnezeu“, dar nu e întreagă, ci numai începutul.

Mi-sa dat ocaziunea să ajung n posesiunea acestei rugăciuni. Înainte de a afla însă indegetările date de Prea C. Sa n'am isbutit a cunoaște originea acestei molitve. Am întreat pe mai mulți preoți bătrâni, cu scopul, ca din graiul lor să fiu condus la un manuscript, ce să conțină aceasta molitivă, dar n'am primit lămuriri.

Acum după cele aflate, la dorința mai multor preoți, cari m'au rugat să le împrumut aceasta molitivă poate spre folosință, o dau publicității.

În fruntea acestei molitve stă titlu-i „Blăstăm eu puterea Duhului și a prea curatei fecioare, făcut cu binecuvântarea *Arhiepiscopului și Mitropolitului a toată țara Moldovei*“, iar mai jos stă scris.

„Molitivă cu rugăciune“.

Iată-o în întregime :

Domnului să ne rugăm.

Bine ești cuvântat Doamne, Dumnezeul părinților noștri, cea ce ții toate câte sunt în cer și pe pământ D-zeul lui Avraam, a lui Isac și Iacob, cel ce ai făcut cerul și pământul, marea și toate cele ce sunt într'însa ai pus pocăință și rugă oamenii, nu părăsi rugăciunea, suspinurile și lacrimile mele, cum ai primit a lui David prorocul, cum ai primit pe Petru cel ce s'a lăpădat dela tine, primește rugăciunea mea, cum ai primit și pe Petru, când se ineca în mare, primește rugăciunea mea, cum ai primit pe Isaia prorocul, care s'a rugat ție de nu a ploat pe pământ 3 ani și 6 luni, primește Doamne rugăciunea mea cum ai primit rugăciunea a trei coconi, când se rugă din cuptorul de foc, Sindras, Misas, Abdenago, primește Doamne rugăciunea mea, cum ai primit pe Maria Egipteanca.

Doamne Dumnezeul meu, atot ținitorule, cel ce ai zidit și ai făcut pe om după chipul Tău și ai dat rugăciune la toți oamenii, auzi Doamne și rugăciunea mea a robului (cutare), care mă rog acum sfințeniei tale. Bate Doamne pe vrășmașul meu, și-l ucide. Bate Doamne cu sfânta și cinstita cruce a Domnului Iisus Hristos.

Bate-l Doamne cu ruga preacuratei și sfinței maicii tale, bate-l Doamne cu sfânta evanghelie, bate-l Doamne cu sfânta liturgie, bate-l Doamne cu ruga sfinților îngeri, bate-l Doamne cu ruga cinstitului și măritului Ioan Botezătorul, bate-l Doamne cu rugăciunea sfinților mărtiri și întru toți laudați Apostoli, bate-l Doamne cu rugăciunea a lor trei erarhi, Vasilie cel mare, Grigorie Teologul și Ioan Gură de Aur. Bate-l Doamne cu rugăciunile sf. Nicolae, bate-l Doamne cu rugăciunea sfinților mucenici, George, Dimitrie și Teodor, bate-l Doamne cu ruga alor 40 mucenici și a tuturor sfinților mucenici și mucenice, bate-l Doamne cu rugăciunea sfinților Arhangeli, bate-l Doamne cu rugăciunea sfinților Cherovimi și Serafimi, bate-l Doamne cu cerul și pământul, bate-l Doamne cu cerul luna și stelele, bate-l Doamne cu rugăciunea a lor 12 Apostoli, bate-l Doamne cu 5 rane a Domnului Iisus Hristos, bate-l Doamne cu ruga sfinților proroci și sfinților părinți, patriarhi, cu puterea tuturor sfinților tăi, bate-l Doamne cum ai bătut pe împărații păgâni și fără de lege, bate-l Doamne cu ruga sfinților și de D-zeu purtătorilor părinți, bate-l Doamne cu ruga sfinților fără de arginți, Cosma, Demian, Chirn și Ioan, bate-l Doamne cu ruga sfântului Pantelemon și sfinților și drepti a lui D-zeu părinți Ioachim și Ana. Trimite Doamne peste el boală rea drăcească, trimite Doamne blăstămul ce a venit Cain, Sodoma și Gomora. Slobozi pe el boală iute și multă, bate-l Doamne și pe cel ce știe de perirea (cutare), bate-l Doamne pe cel ce a furat și a cumpărat dela el și pe cel ce a văzut furând și nu spune, bate-l Doamne și cu cele 7 soboare, ce s'a ținut în Nichea, cu cei 318 sfinți părinți a toată lumea, acela blăstăm și afurisenie, ce a pus pe spurcatul de Arie, să vie spre el acel blăstăm și afurisenie, să fie pe cel ce mi-a făcut mie aceasta pagubă și pe cine l-a sfătuit la facerea ei, să fie afurisit și poreclit ca spurcatul de Arie, ferul să ruginească piatra să mucezească, lemnul putrezească iar trupul aceluia să nu putrezească, pământul să nu-l primească, auzi-mă Doamne, pe mine nevrednicul robul tău. Auzi Doamne și pe toți preoții, cari se roagă sfântului tău altar, auzi Doamne pe cei ce se roagă ție cu credință, că ție se cuvine toată mărirea cinstea și închinăciunea în veci netrecute. Amin.

Aceasta rugăciune mi-a pus-o la îndemână diaconul Cornel Lazar, administrator la „Tipografia diecezană“. D-l Cornel Lazar a găsit-o între manuscritele tatălui său Gavriil, fost preot în Socodor. Preotul Gavriil a scris-o dela Teodor Mihulin fost preot în Govâșdia.

Cu toată posibilitatea molitva din chestiune s'a lăpădat printre preoții din părțile noastre după manuscriptul lui Ioan Popovici din Hodoș.

Originea rugăciunii nu poate fi decât de pe vremea Mitropolitului Dosoftei, care tipărise două molitvelnice, unul mic (1680) și unul mare (1681—1683)

Cine a fost însă „*Arhiepiscopul și Mitropolitul a toată țara Moldovei*“, care a dat bine cuvântare acestei

rugăciuni, nu se poate ști, căci nici un mitropolit al Moldovei nu știu să fie purtat acest titlu. Autorul este cu atât mai puțin cunoscut.

O deslușire temeinică și basată pe documente nu se poate face decât pe ipoteze am putea dobândi numai în cazul, când s-ar putea da de originalul manuscris.

Beiuș la 20 Aug. 1905

Petru E. Papp.

Intemeierea Mitropoliilor și a celor dintâi mănăstiri din țară.

(Urmare)

II

Notițe bibliografice în chestiunea întemeierii mitropoliilor din țară.

Pe când scriitorii români scrieau istoria Bisericii Române în felul în care văzurăm până acum, un Rus, cu părere de rău trebuie să o recunoaștem, fu cel dintâiu, care scriind istoria Bisericii Române, se bazează pe documente publicate deja de multă vreme, dar ramase neutilizate până atunci de scriitorii români. Acesta este E. Golubinski, profesor la Academia Teologică din Moscva, care în anul 1871 publică la Moscva »Privire scurtă asupra istoriei bisericilor ortodoxe bulgară, sârbă și română« (Titlul sună rusește astfel: *Kratkii ocerkă istorii pravoslavnychă cerkvei bolgarskoi, serbskoi i rumynskoi*). Dezorientat și el în ce privește istoria veche a Românilor, atât politică cât și bisericească, ca și contemporanii săi români, scriitori de istorie bisericească română; neștiind nimic despre existența episcopilor la Români înainte de 1359 (pag. 18 a traducerii de Caracivocveanu); accentuând dependența bisericească a Ungro-Vlahiei de patriarhul de Târnova (pag. 18 a traducerii); punând ca bază întemeierii mitropoliei Ungro-Vlahiei motive politice externe (pag. 18 a traducerii); strămutând Vitzina tocmai în Caucaz la izvorul râului Cuban (pag. 18 notă); întorcând de multe ori lucrul ca de pildă la pag. 18, unde ni se spune despre Iacint că voia să asigure fratelui său scaunul mitropolitan al Ungro-Vlahiei; mai departe neștiind că și mai înainte de 1393—94 au existat episcopii ortodoxe în Moldova (pag. 34 a traducerii); aducând apoi în legătură întemeierea celui dintâi episcopat ortodox în Moldova pe la 1387—88 (după ce ne afirmase odată că înainte de 1393—94 nu a existat episcopie ortodoxă în Moldova) cu istoria aventurierului Tagara (pag. 34) care a hirotonisit pe un oarecare Simeon și deducând că acel Simeon ar fi avut să administreze și Biserica Moldovii ca exarh al mitropolitului Galiției; căzând

în fine și el (pag. 35 a traducerii) în povestiri neîntemeiate, când ne vorbește despre o succesiune a acestui Simeon unind Moldova și Galiția etc. etc., totuși, cu toate aceste greșeli Golubinski are, față de scriitorii români de până la el, meritul incontestabil că este cel dintâi care utilizează într'o scriere privitoare la istoria Bisericii Române documentele publicate în Acta Patriarhatus Constantinopolitani și referitoare la întemeierea mitropoliilor române.

În anul 1874 apare în București *Cronica Romanului* partea I de Melhisedec. Abea acum ajung și scriitorii români la cunoștința documentelor din Acta Patriarhatus Constantinopolitani. Melhisedec însuși, după cum se poate vedea la pag. 45—46, ajunge la cunoștința lor prin scrierea lui Golubinski. După ce rectifică câte-va din erorile lui Golubinski, Melhisedec dă apoi în *Cronica Romanului* (dela pag. 60 până la pag. 80) documentele privitoare la întemeierea Mitropoliei Moldovii, dar numai în traducere românească, fără să pună alături de traducerea română și textul grec, cum de altfel a procedat pentru alte documente scrise într'o altă limbă.

(Va urma).

Calendarul diecezan pe anul comun 1906.

În editura tipografiei diecezane gr.-or. române a Aradului e deja gata și se poate avea și procura atât dela administrațiunea tipografiei diecezane, strada Révay Nr. 10, cât și dela librării, cu prețul de 40 fileri.

La comanda peste 10 exemplare 20% rabat expedate franco.

Se estinde pe 15 coale tipar garmond și cuprinde afară de partea calendaristică, calendar economic, șematismul mitropoliei gr.-or. rom. în general și al diecezei Aradului în special, cronologia pe anul 1906, sărbători și alie zile schimbăcioase, posturile, anotimpurile etc. Genealogia caselor domnitoare, târgurile din Ungaria și Ardeal, instrucțiuni postale și telegrafice etc. iar în partea literară:

Datini și obiceiuri la nuntă, de Petru Vancu. Din bătrâni de Maria Cioban. Din luptele vieții de I. Groșorean. Române dela Grivița de V. Alexandri. Cine a adus sărăcia în lume de Leon Tolstoi. Podul înalt de St. O. Iosif. Insula șerpilor de Carmen Sylva. Cine-i Nuhăm? de Th. D. Speranță. Boerașul de I. Pop Reteganul. Cântec de Maria Poponici, O zi de Duminecă la sute de P. Popa. Doine și Hore de Vasilie Sala. Povestiri de Gh. Tulbure, Plugarii de Octavian

Goga. Din viața noastră de Petru E. Papp. Economie: Cultura cânepei, Protejarea paserilor, Sfaturi economice, Sentințe, glume și anecdote. Inserate și reclame

Il recomandăm cu multă căldură tuturor oamenilor cu carte, căci în calendarul acesta pe lângă preț de 40 fileri află și o carte de lectură prețioasă și plăcută.

CRONICA.

Protopop nou. Vener. Consistor mitropolitan la ultima sa întrunire în ședințe a aprobat întărirea de protopop al tractului Peștes a P. On. domn *Alexandru Munteanu*, preot în Cherechiu și colaborator al nostru.

Apărarea tinerimei contra alcoolismului. Ministrul de culte a dat o ordinațiune, prin care provoacă reuniunile de tinerime să lupte cu toate mijloacele posibile contra alcoolismului. Aceste mijloace sunt: luminarea, abstenența, îngrozirea și exemplu bun. Ministrul ordonă ca la convenirile tinerimei să se țină prelegeri despre pericolul alcoolului, să se aboneze pe seama reuniunilor de tineri reviste și foi, cari combat alcoolismul, din localurile reuniunilor să le delăture ori ce beutură alcoolică și cine greșeste contra acestei dispozițiuni să fie pedepsit cu cea mai mare asprime, să fie pedepsiți aspru și acei tineri, cari și fără de societate se dau la beții, să se aducă tinerimei exemple despre oameni în viață, cari se prăpădesc și decad văzând cu ochii sub influința alcoolului, să se arate prin exemple și chipuri cum dărimă alcoolul sănătatea, moralitatea, averea omului, cum nimicește pacea familiară și sapă mormântul cetățenilor pătimiși.

Concurs.

Pentru îndeplinirea definitivă a stațiunii învățătorești cl. inferioare din **Almaș** se escrie concurs, cu termin de **30 zile** dela prima publicare în foaia „Biserica și Școala“.

Venitele acestei stațiuni sunt: a) în bani gata 400 cor. b) 20 șinice bucate, anume 12 șinice grâu și 8 șinice cucuruz, prețuite în 224 cor. c) spese de conferință 20 cor. d) scripturistica 10 cor. e) 10 stângeni lemne, din cari 4 stângeni pentru încălzirea salei de învățământ f) pentru curatorat 12 cor. și 6 măsuri de cucuruz g) cvartir cu 2 chilii, cuină, cămară și 1/2 din grădină. Alesul va avea a conduce strana stângă.

Întru cât alesul va pute înființa și conduce cor vocal îi se pune în perspectivă o remunerațiune de 100 cor., din cassa bisericeii.

Cvinqvenalele le va primi, numai după serviciu de 5 ani în această parohie.

Recurenții sunt avizați, ca recursurile lor ajustate cu documentele recerute și cu atestat despre eventualul serviciu, adresate comitetului par. din Almaș, să le subștearnă la oficiul pprese din Buttyin (com. Arad) având a se prezenta în careva Duminecă, ori sârbătoare în sf. biserică din Almaș, spre a-și arăta desteritatea în cele rituale.

Din ședința comitetului parohial ținută la 28 August 10 Septembrie 1905.

Alexandru Nica
pres. com. par.

Ioan Iancin
not. com. par.

În conțelegere cu: *Ioan Georgea* pprezbit. insp. școlar.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea parohiei de clasa a II-a din **Tărian**, protoprezbiteratul Orășii-mari, se escrie concurs cu termin de alegere pe **9/22 Octomvrie** 1905.

Emolumentele sunt: 1. Casa parohială de 16 holde catast. (22 jug. miei) în care se cuprinde și competița de pășune. 3. Competița de bir dela 100 numere de case câte una măsură bucate și anume: dela casele cu pământ mai mult de 2 jug. câte una măsură de grâu de pâne, ear dela casele fără pământ ori cu pământ mai puțin de 2 jug. câte una măsură de cucuruz sfârmat. 4. Ștolele îndatinat după uzul din trecut și anume: pentru botez 40 fil. pentru cununie cu vestiri cu totul 4 cor. pentru o înmormântare mică 2 cor. pentru o înmormântare mare de clasa I-a 16 cor. cu 12 Evangelii predică, iertăciuni și Evangelia lui Lazar, clasa a II-a 12 cor. cu 6 Evangelie predică și iertăciune, clasa a III-a 8 cor. numai cu iertăciuni, însă fără Evangelie pe drum, pentru un stâlp 2 cor., pentru o festanie 1 cor. pentru părăstas cu pomenire la liturgie 1 cor. pentru molitvă la 6 săptămâni 20 fileri pentru săvârșirea pausului preotul primește numai pronoasele aduse, 5. Întregirea dotațiunii preoțești din visteria statului, pentru preoți cu 8 clase 1280 cor. eară pentru preoți cu pregătiri sub 8 clase 480 cor. Contribuțiunea erarială după pământul parohial precum și apărarea de apă o va solvi preotul alegând.

Mai departe preotul alegând are să catihizeze la școala cotidiană și de repetiție din parohie, fără privire la caracterul aceleia și fără a aștepta vre-o remunerațiune dela comuna bisericească ori dela dieceza.

Recurenții sunt poștiți ca recursurile instruite cu documentele prescrișă în §-15 Lit. b) din Regulamentul pentru parohii, adresate comitetului par. dn Ct. Tărian, să-le aștearnă la subscrisul până în 7/20 Octomvrie 1905, având a-se prezenta în vre-o Duminecă ori sârbătoare în s. biserică din Ct. Tărian, spre a-și arăta desteritatea în cele rituale și oratorie.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Toma Păcala* protopop.

—□—

1—3

Pentru postul învățătorec vacant la școala gror. rom. din opidul **Tinca** ppiatul Tinca cottul Bihor cu termin de alegere pe ziua **4/17 Oct.** a. c. pe lângă următoarea dotațiune:

1. Pământ învățătorec în valoare de 80 cor. 2. Competița de imaș 40 cor. 3. Venitul din grădina parohială 40 cor. 4. Din repartiția pe credincioși 155 cor. 5. Ajutorul dela stat până la 800 cor. se va cere pentru învățător cvalificat.

Recurenții să-și subștearnă recursurile lor adresate com. par. subscrisului ppresbiter, și să se prezenteze în biserică din Tinca spre a-și arăta desteritatea în cele rituale.

Se recomandă aceasta stațiune preoților cari sunt și învățători cvalificați, căci în acest caz pot fi și învățător și preot.

Tinca, Aug. 28 v. 1905.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu *Nicolae Roxin* ppresbiter.

—□—

1—3

Pentru stațiunile învățătoresți ppresbiteratul Beiușului din comunele următoare se publică concurs conform Ord. Ven. Conzistor din 10/23 Iunie Nr. 692 și anume:

1. **P. M. Câmpani** pe lângă salariu de 400 cor. și întregire dela stat până la 600 cor.

2. **Spinuș** ca filia Pomezului salariu sistemizat 632 cor.

Doritorii de a ocupa vre-una din aceste stațiuni sunt avertizați să-și subțerne petițiile la adresa comitetului parohial subscrisului ppresbiter în Robogăny până la 17/30 Septembrie, iar până la 18 Sept. (1 Oct.) când se va ține alegerea a se prezenta la s. bis., în Spinuș Pomezului o alegerea se va ține dim. la 11 ore în P. M. Câmpani la 2 ore dim. în Spinuș.

Răbăgani 19 August (1 Sept.) 1905.

Comitetele parohiale.

În conțelegere cu: *Elia Moga* ppresbiterul Beiușului.

—□— 2—3

Pe temeiul ordinației Ven. Conzistor de sub Nr. 2378/905, după trecerea în stadiul de penziune a inv. Nicolae Debeleac, pentru îndeplinirea definitivă a stațiunii învățătoresți din **Drauț**, să scrie din nou concurs cu termen de alegere de **30 zile**, dela prima publicare.

Emolumentele anuale sunt: 1. bani în număr 600 cor. 2. 4 orgii lemne pentru învățător, 3. Cărtir corăspunzător și 1/2 grădină; 4. Spesele pe conferință și paușal de scripturistică le suportă comuna bisericească după trebuință; 5. Dela înmormântări unde va fi poftit, dela mort mare 80 fil., dela mort mic 40 fil. iar dela înmormântări cu liturghie 2 cor.

Învățătorul ales are a conduce strana și a instrui băieții în cântările bisericești și glasuri.

Recurenții sunt avertizați ca recursurile lor ajustate cu documentele legale de calificare prescrisă în §. 60 din „Regulament” împreună cu declarațiunea că de când își formează dreptul la cvincvenal, și adresate comitetului parohial, au a le subțerne P. On. Domn Mihail Lucuța ppresbiter în Șiria (Világos), precum și are a se prezenta până la termenul susindicat în vre-o Duminecă ori sârbătoare în sf. biserică din Drauț, spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic.

Drauț, la 31 August st. n. 1905.

Meletie Pop

pres. com. parohial

Traian L. Debeleac.

notar.

În conțelegere cu: *Mihail Lucuța* ppresb. insp. școl.

—□— 2—3

Pentru îndeplinirea definitivă a postului învățătoresc din **Șuncuiș** se scrie concurs cu termen de alegere pe **8 Octombrie** n. (25 Septembrie v.) a. c. Emolumentele încopciate cu aceasta stațiune:

1. Cărtir liber și supraedificatele necesare asemenea și grădina de legume. 2. Bani gata repartizați pe credincioși 600 cor. 3. 6 stângeni de lemne din cari are să se încălzească și sala de învățământ. 4. Întregirea salariului învățătoresc dela stat la 800 cor. 200 cor. 5. Pentru școala de adulți după cum se va vota prin reprezentanța comunală în conțelegere cu alegândul învățător.

Doritorii de a ocupa acest post sunt avertizați ca recursurile lor ajustate cu toate documentele recerute adresate com. par. din Șuncuiș să le trimită subscrisului până la 5 Oct. n. (22 Sept. v.) a. c. Acest con-

curs se scrie în urma ordinației Ven. Conzistor o-rădan dela 10/23 Iunie Nr. 891/șc. 1905.

Bratca la 24 August v. 1905.

Stefan Domocoș adm. pprese insp. școlar.

—□— 2—3

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc din **Orțiștea** ppresbiteratul Peștes cu termen de alegere pe **8 Oct.** n. (25 Sept. v.) 1905.

Beneficiile acestui post sunt: 1. Locuință corăspunzătoare și grădină de legume. 2. 400 cor. repartizați pe poporeni. 3. 400 cor. ajutor dela stat, deja puși în curgere. 4. Alegândul învățător pe lângă stolele îndatinate va fi îndatorat a îndeplini și postul cantoral în și afară de biserică.

Recurenții vor avea să-și înainteze recursurile ajustate cu documentele de lipsă și adresate com. par. din Orțiștea, subscrisului în Bratca până la 5 Oct. n. (22 Sept. v.) 1905, având recurenții în vre-o Dum. ori sârbătoare a se prezenta la bis. din loc spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipicul bisericesc.

Comitetul parohial

În conțelegere cu: *Stefan Domocoș* adm. ppresb. insp șcc.

—□— 2—3

Pentru îndeplinirea parohiei vacante **Sarand** ppresb. Peștes, se scrie concurs cu termen de alegere pe **2/15 Oct.** 1905.

Venitele acestei parohii sunt: 1. Intravilan și casa parohială 60 cor. 2. Un alt intravilan 40 cor. 3. 14 holde catastrale pământ arător și fânaș, 280 cor. 4. Birul câte o vică cucuruz sfărmat dela 114 numere à 2 cor. = 228 cor. 5. Stolele usuete peste an după mijlociu 120 cor. 6. 12 holde pășune socotit în 72 cor. 7. Congrua după evaluarea alesului.

Doritorii de a ocupa acest post să-și trimită recursurile ajustate conform §-lui 15 lit. C. din Regulamentul pentru parohii adresate com. par. din Sarand, oficiului ppresbiteral în Bratca până la 12 Oct. n. a. c. iar dânșii să se prezinte în s. biserică din Sarand pentru a-și arăta desteritatea în cele rituale.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine: *Stefan Domocoș* adm. ppresb.

—□— 2—3

Prin trecerea învățătorului Eutimie Milosav în statul de penziune devenind vacant postul de învățător din **Murani** (ppresbiteratul Timișorii), pentru îndeplinirea definitivă a acestei stațiuni se scrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul diecezan „Bis. și Șc.”

Emolumentele anuale sunt: 1. în bani gata 600 cor. (șese sute) 2. pentru lemne din cari e a se încălzi și sala de învățământ și pentru transportul acestora 160 cor. 3. dela biserică relutul pământului școlar 120 cor. 4. pentru conferințele învățătoresți și paușal de călătorie 20 cor. 5. paușal scripturistic 10 cor. 6. dela înmormântări unde va fi poftit 1 (una) cor. 7. cortel liber constător din 2 chilii, cămară, grajd și coteț pentru porci și galițe și grădină de legumi.

Alesul învățător este îndatorat a reorganiza corul vocal de plugari d'aici carele există deja și se obligă a-l instrui și conduce fără altă remunerațiune.

Recursurile ajustate cu documentele prescrise sunt a se înainta la P. O. D. Dr. Traian Puțici ppres. în Timișoara-Fabric având recurenții să se prezinte în

termin legal în s. bis. din loc, spre a-și arăta dexteritatea în cant și tipic.

Dat din ședința comitetului parohial ținută în Murani la 6/19 August 1905.

Comitetul parohial.

Cu consensul pprezbiterului Dr. *Traian Putici*, insp. școlar.

□ — 3-3

Pentru postul învățătoresc vacant la școala gr.-or. rom **Sititelec** ppiatul Tinca, cottul Bihor, cu termen de alegere pe **20 Sept. (3 Oct.)** a. c., pe lângă următoarea dotațiune:

1. cvartir liber, 2. folosirea a 13³/₄ holde de pământ în valoare de 120 cor., 3. dela fiecare câte 1/2 vică cereale parte grâu parte cucuruz în valoare de 120 cor., 4. dela fiecare pereche conjugală câte 1 cor., de tot 120 cor., 5. stole cantonale 40 cor., 6. sperativul ajutor de stat până se va întregi suma la 800 cor., 1. dela comuna politică pentru încălzirea școalei 36 cor. Comuna bisericească își reservează dreptul să solvească naturalele în bani, iar contribuțiunea pentru pământ o va solvi învățătorul.

Reflectanții, recursele lor ajustate conform cerințelor regulamentului adresate comitetului parohial le vor subșterne subscrisului protoprezbiter până în 17/30 Sept. și se vor prezenta în vre-o Duminică ori sârbătoare în sf. biserică din Sititelec.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine: *Nicolae Roxin*, protopop.

□ — 3-3

Pentru vacantul post învățătoresc gr.-or. dela școala din **Gepiu** ppiatul Tinca, cottul Bihor, cu termen de alegere pe ziua de **21 Sept. (4 Oct.)** a. c., pe lângă următoarea dotațiune: 1. cvartir liber cu 2 chilii și grădină, 2. în bani gata 300 cor., 3. 18 cubule cereale parte grâu parte cucuruz, 4. 5 jugăre de pământ computat 100 cor., 5. 5 metri stângeni de lemne aduse acasă din care se va încălzi și școala, 6. stolele cantonale usuete.

Reflectanții recursele lor ajustate conform regulamentului și adresate comitetului parohial să le subștearnă subscrisului protopop până în 17/30 Sept. a. c., și să se prezenteze în sf. biserică din Gepiu.

Gepiu, din ședința com. parohial ținută la 14/27 August 1905.

Nicolae Boitiu,
președinte.

Gabril Iovan,
notar.

În conțelegere cu mine: *Nicolae Roxin*, protopop.

□ — 3-3

Pentru vacantul post învățătoresc dela I. școală gr.-or. din **Tulca** ppiatul Tinca, cottul Bihor, cu termen de alegere pe ziua **20 Sept. (3 Oct.)** a. c., pe lângă salariu de 600 cor. cvartir liber, și 40 cor. pentru lemne din care se va încălzi și sala de învățământ, stolele cantonale dela mort mare 80 fil. dela mort mic 40 fil., alesul învățător va fi dator să conducă strana când va fi săptămâna lui, și numai după un an de probă va fi propus spre întărire.

Reflectanții recursele lor ajustate conform regulamentului adresate comitetului parohial, le vor subșterne subscrisului protopop până în 17/30 Sept. și se vor prezenta în sf. biserică din Tulca.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine: *Nicolae Roxin*, protopop.

□ — 3-3

Comitetul parohial gr.-or. român escrise concurs pentru stațiunea învățătorescă din **Ianosda**, ppiatul Tinca, cottul Bihor. cu termen de alegere pe ziua de **20 Sept. (3 Oct.)** a. c., pe lângă următoarele. emolumente și anume:

1. în bani 600 cor., 2. dela antistia comunală despăgubire pentru fân din râtul comunal 40 cor., 3. patru metri de lemne aduse acasă, doi metri pentru învățător, doi metri pentru sala de învățământ, 4. pentru curățenia școalei și tăiatul lemnului și pentru încălzirea salei de învățământ alesul învățător primește cinci holde de pasc pentru vite, ori arende 20 cor. la an, 5. venitele cantonale dela mort mare 1 cor. 40 fil., dela mort mic 60 fil., alesul învățător e deobligat a fi cantor și la s-ta biserică fără altă pretensiune. 6. grădina pentru legume foarte bună, pentru locuință două chilii și culină.

Doritorii de a ocupa acest post, au a-și trimete recursele bine instruate M. O. D. protoprezbiter **Nicolae Roxin** în Micherechiu, intitulat com. parohial.

Dela recurrenti se pretinde ca să fie bine evalificati și până la ziua alegerii să se presinte în Dumineci ori sârbători la sfta biserică spre a-și arăta dexteritatea în cele rituale.

Acei aspiranți cari vor fi în stare a înființa cor vocal, vor fi preferiți la alegere, și după înființarea corului, anual remunerațiune pentru cor va avea venitul în bani alor șase jugăre de pământ, ori le va folosi după plac

Dat în ședința comitetului parohial.

Ioan Costa
președ. com.

În conțelegere cu: *Nicolae Roxin*, protopop.

□ — 3-3

In depozitul

tipografiei diecezane gr.-or. române din Arad str.

Révy Nr. 10, se află următoarele cărți:

Convorbiri între un cercător și un incredințat, asupra ortodoxiei bisericeii orientale, de Filaret mitropolitul Moscvei — prețul 1 cor.

„**Abc**”, carte de cetire pentru elevii clasei I de I. Moldovan, N. Ștefu, N. Boșcaiu, I. Groșorean, și P. Vancu, învățători, Ediția IV-a 40 fil.

Carte de cetire, pentru elevii cl. a II-a de: Iuliu Groșoreanu I. Moldovan N. Boșcaiu, N. Ștefu, P. Vancu învățători, Ediția a II-a 40 fil.

A treia carte de cetire, pentru cl. superioare ale școalei populare de: N. Ștefu, I. Groșorean, I. Moldovan, N. Boșcaiu și P. Vancu, — ediția I 40 fil.

Istoriocare religioase-morale și momente din viața lui Iisus I Carte de religiune pentru școalele populare. ediția a III-a, de Dr. P. Barbu prețul 30 fil.

Istoriocare biblice II carte de religiune pentru școalele populare. aprobată de Ven. Conzistorii gr.-or rom. din Arad, Caransebeș și Oradea-mare, Ediția III-a de Dr. P. Barbu — 30 fil.

Istoriocare bisericești III carte de religiune pentru școalele populare Aprobată de Ven. Conzistorii gr.-or rom. din Arad, Caransebeș și Oradea-mare. Ediția III de Dr. P. Barbu — 30 fil.

Catehism IV-a carte de religione pentru școalele populare, aprobată de Ven. Conzistorii din Arad, Caransebeș și Oradea-mare, Ediția V-a de Dr. P. Barbu 40 fil.

Limba maghiară manual pentru elevii școalelor populare rom. partea I de Iuliu Groșorean, I. Moldovan, — 50 fil.

Limba maghiară, cartea a II-a pentru clasele superioare ale școalei populare de I. Groșorean și I. Moldovan — 50 fil.

Curs practic de limba maghiară pentru 6 clase ale școalelor primare de Iuliu Vuia. Aprobată de Ven. Conzistor din Arad. Cuprinzând: Exerciții de cetire; Intuițiune și Gramatică; precum și Elemente din Aritmetică, Geografie, Istorie și Constituție. — Prețul 60 fil.

Curs practic de Istoria literaturii române pentru școalele populare de I. Stanca inv. — 40 fil.

Exerciții intuitive în limba română și maghiară elaborat pe baza noului plan de învățământ de Ioan Vancu. Aprobat de Ven. Conzistor din Arad 50 fil.

Tâlceniata Evangheliilor de fericitul Loga cu litere cirile nelegată 2 cor., legată 3 cor.

Din liturgica bisericeii ortodoxe române pentru școalele medii și populare — 60 fil.

Geografia comitatului Arad pentru cl. III-a școalelor populare, scrisă de Damascin Medrea. Manual aprobat de Ven. Conzistor din Arad și ilustrat cu mai multe figuri și hărți geografice — 70 fil.

Conspect săptămânal al materialului de învățământ propus în școala română populară de Ioan Vancu inv. — 3 cor.

Colinzi și cântece populare culese de: T. Daul inv. 50 fileri.

Rugăciunile școlariilor și Cântece bisericești pentru școlarii și școlarițele dela școalele populare române gr.-or. alese și întocmite de un pretiu al școlariilor. Ediția a III-a legat frumos — 40 fil.

Dumnezeieștile Liturgii ale sfinților Ierarhii: Ioan gură-de-aur, Vasile cel Mare și Grigorie teologul, împreună cu rânduiala chemării Duhului sfânt. Legat în pele roșie — 10 cor.

Molitelnic cu litere cirile à 7 și 8 cor.

Un Memoriu al lui Moise Nicoară (monografie istorică) de S. Secula profesor — 1 cor.

Regulament pentru parohii în provincia mitropolită a bisericeii ort. rom. din Ungaria și Transilvania — 20 fil.

Statutul Organic al bisericeii gr.-or rom. din Ungaria și Transilvania cu un Supliment — 50 fil.

Cercetarea istorică bisericească despre Damian Mitropolitul Moldovei 1435—1451 de George Aramă profesor la Seminarul Veniamin din Iași — 50 fil.

Acaftistul preasfintei Născătoare de D-zeu și alte rugăciuni, prețul legat 1 cor. 70 fil. În pele roșie legat 3 cor. 20 fil.

Manual de cîntări bisericești sau *Octoichul mic* care cuprinde Rânduiala Vecerniei, Utreniei și a Liturgiei, cele opt glasuri pentru Dumineci, Podobiile, Polileul, Pripelele, Catavasiile, Irmo. sele, Sfetilnele și altele — 1 cor. 60 fil.

Ciastov (Orologion) tipărit cu litere străbune, cu binecuvântarea I. P. S. Sale Domnului Ioan Mețianu Arhiepiscop al bisericeii ort. rom. din Transilvania și Mitropolit al Românilor gr.-or. din Ungaria și Transilvania. Prețul 2 cor. 40 fil.

Legea despre „penzionarea învățătorilor“ tradusă și explicată de Blașiu Codreanu inv. — 2 cor.

Lecțiuni din Gramatica limbii române, pentru școalele populare de Ioan Ilica inv. — 50 fil.

Slujba sfințirei bisericeii după două manuscripte din anii 1674 și 1757. Cu o prefață de V. Mangra 1 coroană.

Curs practic despre cultivarea pomilor și a frăgărilor lucrat după a lui Paul Göncki, pentru învățători și privați de Ioan Pop Reteganul inv. — 60 fil.

Eticheta, studiu social de: I. I. Ardelean paroh. — 1 cor. 20 fil.

Fabulele lui D. Cihindeal de Ioan Russu, paroh — prețul 2 cor.

Compediu de Geografia Universală pentru școalele medii și preparandiale de T. Ceontea profesor, Ediția II-a cu figuri originale intercalate în text — 3 coroane

Aritmetica generală și specială, manual didactic elaborat în usul preparanzilor (școalelor comerciale și medii, cum și a tuturor privaților) de Teodor Ceontea profesor. — 3 cor.

Florile inimii. Poezii de Isaia B. Bosco. 1 cor 60 fil.

Concurs repetit de Licitațiune minuendă.

Concursul de licitațiune minuendă publicat în Nri. 34 și 35 ai organului diecezan „Bis. și Școala“ din anul curent, pe baza Reloțiunei Venerabilui Consistor eparhial datu de 17/30 August 1905. Nr. 3791/1905, se repeteste cu termin pe ziua de **7/20 Septembrie** 1905 1/2 11 ore a. m. în școala confes. din Monostur (ppresbiteratul Timișoara) pentru edificarea unei școale noue cu aceleși condițiuni stipolate.

Dat din ședința com. par. în Monostur la 1/14 Sept. 1905.

Comitetul parohial.

Cu consensul ppresbiteral *Dr. Traian Puticiu*.

Specialist în pălării preotești.

Cercetați marea prăvălie
alui

Sommer Jozsef

Arad, Strada principală în palatul bisericei rom.-catolice,

Fondată la anul 1863,

în care vor afla indeosebi domnii preoți:

pălării preotești

de calitate deosebite și dela cei mai experți măiestri, cu prețurile cele mai ieftine ce există. Pe lângă asta on. public român va găsi în marele magazin pe lângă serviciu prompt, având de conducător al prăvăliei pe un român, ca on. clienți să fie pe deplin mulțumiți, următoarele articole:

pălării de tot soiul, cilindre, și clac, cămăși de vară și de iarnă, gulere, manșete, mănuși de vară și de iarnă, cravate, ciorapi, căciuli persiane, umbrele, etc. din fabricele cele mai renumite franceze și engleze.

Sperând, că on. public român din loc și provincie mă va onora cu vizitele sale punându-și toată încrederea în firma prăvălierii mele semnez cu deosebită stimă:

4-5

Iosif Sommer.

Specialist în pălării preotești de tot soiul.

Cancelaria arhitectului român

Ioan Niga

ARAD, Strada József főherceg-út Nr. 1.

(lângă „Victoria“).

Pregătește planuri și specificări de spese pentru edificii publice și private, primește lucrări în sfera arhitecturii mai înalte, cenzurări, colaudări. Ca specialist în ritul nostru oriental edifică și restaurează biserici în mod artistic, din care cauză îl recomandăm indeosebi dlor parohi. Trimite planuri, schițe, specificări și servește în lucrări arhitectonice cu deslușiri gratuite.

37-58

Cărți de școală.

Să aduce la cunoștința dnilor profesori și învățători că manualele scrise de feiertatul Dr. Ioan Petran fost profesor la Arad, cărți aprobate de Ven. Conzistor și In. Guvern, se capătă și mai departe la dna Văd. Aurelia Dr. Petran în Arad str. Lázár-Vilmos Nr. 4.

Manualele sunt următoarele:

Gramatica română pentru învățământul secundar partea primă, Etimologia. Prețul 2 cor.

Gramatica română partea a doua Sintaxa. Prețul 1 cor. 50 fil.

Gramatica elementară pentru cl. III-a Prețul 30 fil.

Gramatica elementară pentru cl. IV Prețul 60 fil.

Profesorii și învățătorii cari comandă dela dna Văd. primesc 20% rabat.

3-5

Senegin contra tusei, răgușelei, durerii, de pept, ofitei, tusei măgărești, catarului astmei, greutății de respirat, lungoarei și tusei seci. **Vindecă sigur și repede.** Prețul 1 cor. 20 fil. și 2 cor.

Capsic unsoare. Contra durerii de oase, podagrei, reumatismului, răceleur, durerilor de cap, dinți și nervi, precum și scrintiturilor. Cele mai îmbătrânite boale le vindecă. Prețul 1 cor. 20 fil. și 2 cor.

Centarin. Contra morburilor de stomac, precum lipsa de apetit, mistuirea rea, catarul și aprinderea de stomac, greața și vomarea, sgârșciurile cele mai grele. Leac sigur. Folosește și la curățirea sângelui. Prețul 1 cor. 20 fil. și 2 cor.

Kaljodsarsapari. Mijloc escelent pentru curățirea sângelui la morhuri secrete 1 sticlă 2 cor.

Laxbonbons. Închiderea scaunului e cauza diferitelor morhuri, precum palpitarea de inimă, amețeli, dureri de cap și altele. Deci cine suferă de închiderea scaunului numai decât să comandeze **Laxbonbons** zaharele purgative, plăcute și dulci la luat. Prețul 1 cor.

Chemicale, droguri, legături și bandagerie chirurgice. Instrucție pentru prepararea diferitelor vinarsuri, liqueruri, rom și altele. Tee russice, parfumuri, săpunuri, crem escelent pentru față de mâni. Articole cosmetice, oleu pentru păr. Esență pentru picatul și întărirea părului. Apa de gură și dinți precum și praf. Orice fel de articol din bransă. Toate foarte ieftine. Faceți întrebare și Vă veți convinge 1-10

Cornel Demeter

apotecar în Szászváros, iskola-utca 46.

